

(1929-2019)

Визнаний майстер української історичної прози

**До 95-ї річниці від дня народженні
українського письменника, критика,
головного редактора журналу «Дніпро»**

Юрія Михайловича Мушкетика

21 березня

Мушкетик Ю. Дороги, які нас вибирають: книга спогадів / Юрій Мушкетик. – Харків: Фоліо, 2020. – 348 с.: іл.

Книгу спогадів Юрій Мушкетик (1929-2019) про визначальні події свого яскравого і непересічного життя писав у різні роки. Він згадує добу, яка докорінно відрізняється від нинішньої, проте водночас є чутливим і до ритмів тогочасного життя, змін у суспільстві, літературі, світовідчужанні самої людини.

Перший розділ містить спомини про дитинство, шкільні та студентські роки. Другий — присвячений роботі Ю. Мушкетика на посаді головного редактора журналу «Дніпро», а згодом голови Спілки письменників України. У ньому письменник описує свої перші кроки на літературній ниві, співпрацю з багатьма видатними, як-от М. Рильський, О. Гончар, І. Драч та ін., і менш відомими авторами, дає оцінку їхній творчості, суто людським рисам, висвітлює трагічні та комічні події з життя письменницького середовища. Останній розділ — це окремі описи, замальовки, зауваги, міркування з різних царин життя і красного письменства.

До видання увійшла остання повість Ю. Мушкетика «Недоспівана пісня (Маруся Чурай)». Книга спогадів дасть змогу глибше зрозуміти авторський образ і сутність

творів Ю. Мушкетика, тогочасний літературний процес та цензуру, стане для читачів, особливо молодих, зрізом доби.

Коротко про життєвий та творчий шлях Юрія Мушкетика

Юрій Мушкетик – визначний майстер сучасної української прози. За три десятиліття літературної праці ним опубліковано більше десяти романів, написано кілька п'єс. Його твори, пошуки та прагнення націлені на “глибинні пласти людського”, котрий він дедалі успішніше прагне відкрити в характері, внутрішньому світі сучасника, в усьому змісті людського способу життя.

Народився Юрій Михайлович Мушкетик 12 березня 1929 року в с. Вертіївка неподалік від Ніжина, де його батьки вчителювали у місцевій школі. 1953 року закінчив філологічний факультет Київського університету імені Тараса Шевченка, вступив до аспірантури. Працював відповідальним секретарем і головним редактором журналу “Дніпро”, двічі був обраний головою Спілки письменників України.

Дитинство Ю. Мушкетика, як і інших його ровесників, було жорстоко обірване війною. Пережиті разом з народом години горя і лихоліття, особисті враження про ті драматичні часи згодом ляжуть в основу повісті “Вогні серед ночі” (1959), знайдуть відображення в ряді воєнних новел Ю. Мушкетика, немало прислужаться в написанні “окупаційної”, “партизанської” частини роману “Жорстоке милосердя” (1973). А нелегкі повоєнні роки в житті поліського села стануть предметом зображення в повісті “Чорний хліб” (1960), що утворює своєрідну діалогію з повістю “Вогні серед ночі”. Ця діалогія, хоча в ній і відчувається ще недостатнє вміння прозаїка художньо організувати цікавий матеріал, дає можливість простежити життєві обставини і фактори, відчути атмосферу, в якій формувався характер і талант письменника. Загострена гуманістичність стає його ідейно-естетичним кредо.

1953 року Ю. Мушкетик закінчує Київський університет, потім ще три роки навчається в аспірантурі при кафедрі української літератури. Набуті в університеті спеціальні знання, звичка до самостійного вивчення розвитку літератури, глибше ознайомлення з досвідом майстрів слова, смак до роботи з першоджерелами, документальним матеріалом – усе це чимало важливо.

У 1953—1956 роках навчався в аспірантурі при кафедрі української літератури. З 1956 року працював заступником редактора, а з 1958 по 1972 роки — головним редактором журналу «Дніпро». З 1979 року секретар, з 1980 року — 1-й секретар правління Київської організації Спілки письменників України.

У 1986—2001 роках — голова Національної Спілки письменників України.

Письменника особливо захоплює історична тематика. Осмислювати історію України почав у першій повісті “Семен Палій” (1954), продовжив у романах “Гайдамаки” (1957), “Яса” (1987), “На брата брат” (1994); світову історію – у творах “Смерть Сократа” (1971), “Суд над Сенекою” (1978), “Жовтий цвіт кульбаби” (1985), “Селена”

(1989) та інших. Шукаючи у сивій давнині відповіді на злободенні й болючі запитання, Юрій Мушкетик водночас є письменником сучасної тематики “Біль і тінь” (1977), “Позиція” (1979), “Рубіж” (1984), “Обвал” (1985), “Динозавр” (1989) та інші. Удостоєний кількох престижних премій, серед них – Національної премії ім.

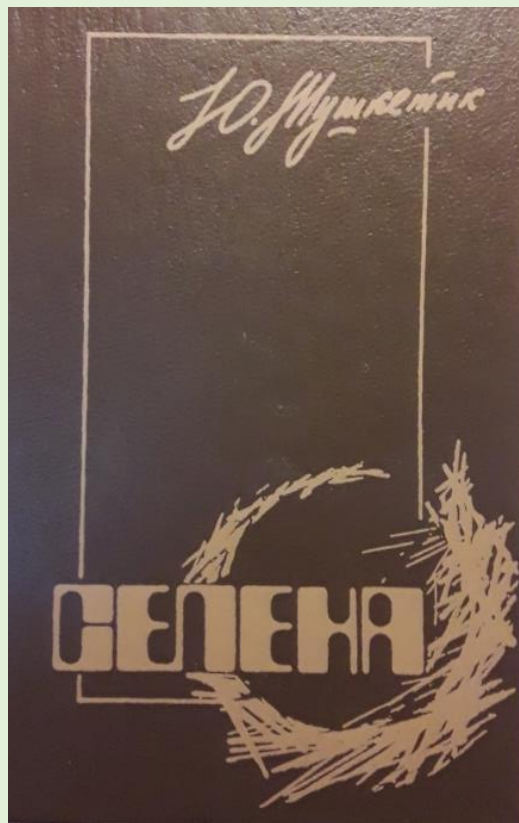
Т.Г.Шевченка. Гостропроблемність, динамічність і драматичність життєвих колізій, глибоке проникнення у психологію персонажів – прикметні риси прози Мушкетика. За роман “Капля крові” автора відзначено Республіканською премією ім. М .Островського (1965), за роман “Позиція” – Державною премією УРСР ім. Т.Г. Шевченка (1980).

У своїх творах Ю. Мушкетик намагається осмислити роль та місце людини в процесі складних суспільних змін, розкрити глибини характерів визначних постатей національної історії (роман “Гайдамаки”). У повісті “Літній лебідь на зимовому березі” (1989) прозаїк порушує перед читачем непросто питання: що дає сили особистості вистояти і зберегти свої духовні основи в умовах терору та репресій.

Мала та велика проза Ю. Мушкетика – про найвищі цінності для людини, про ті цінності, які є для неї довічними орієнтирами на життєвому шляху. Основною рисою творчості письменника є те, що він прагне допомогти людині знайти істину, пізнати саму себе і світ довкола. Переважна більшість творів Ю. Мушкетика спроектована на Україну, де автор бачить для себе об’єкт роздумів і красу людського існування. Кращі твори письменника спонукають до широких творчих роздумів; критика підключає їх до дискусій з приводу важливих назрілих проблем, характерних явищ, провідних тенденцій розвитку багатопланової тематики української літератури..

Помер 6 червня 2019 року у 90-річному віці у Києві. Був похований 8 червня на Байковому кладовищі (ділянка № 33).

Книги Юрія Мушкетика, які зберігаються у фонді бібліотеки ОІППО

Мушкетик Ю. Селена: повісті та оповідання / Юрій Мушкетик. – К.: радянський письменник, 1989. –364 с.

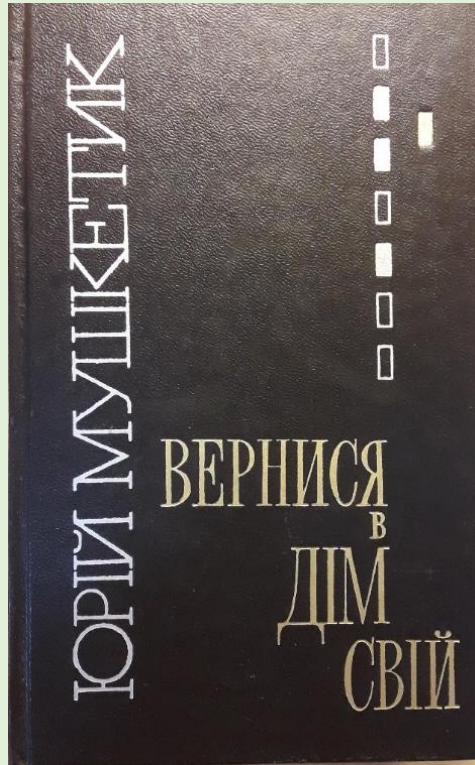
«Селена» -- цікава, захоплююча книга відомого українського письменника, лауреата Державної премії СРСР і Державної премії УРСР імені Т. Г. Шевченка Юрія Мушкетика. Центральною в книзі є проблема людської моралі, питання духовного становлення людей як у давноминулі час, так і в сучасності. На яскравих колоритних постатях з різних періодів історії автор простежує, як проходила боротьба зі злом, утверджувалась віра у високі суспільні ідеали.

Мушкетик Ю. Гетьманський скарб: роман / Юрій Мушкетик; худож.-ілюстратор С.В. Кривенченко. – Харків: Фоліо, 2021. – 415 с. – (Серія «Історія України в романах»).

Юрій Мушкетик – сучасний майстер української прози, лауреат Державної премії імені Т.Г. Шевченка, автор багатьох повістей та романів, серед яких є твори, присвячені історії нашої країни: «Жовтий цвіт кульбаби», «Яса», «На брата брат», «Гетьманський скарб» та інші.

У романі «Гетьманський скарб» письменник досліджує проблему пошуку легендарного скарбу наказного гетьмана Полуботка. Події роману показані очима молодого козака Івана Сулими, закоханого в Улясю – дочку гетьмана Івана Скоропадського. Палке кохання, насильницька розлука коханих, таємні та випадкові зустрічі, страждання, сльози – і все це на тлі тяжкої політичної боротьби українського народу у XVIII столітті, підступів, зрад, смертей і пошуку головного скарбу – духовного.

Мушкетик Ю. Вернися в дім свій: роман / Юрій Мушкетик. – К.: Радянський письменник, 1981. –373 с.

У центрі твору відомого українського письменника – образ Тищенка, людини чистої, відданої справі, людини високих устремлінь і моралі.

Автор досліджує вічні питання добра, справедливості, обов'язку перед собою й перед суспільством, ставить персонажів роману у складні життєві ситуації, які вимагають від них граничного напруження волі, повного і глибокого виявлення найкращих людських якостей, показує своїх героїв у їхньому нелегкому коханні.

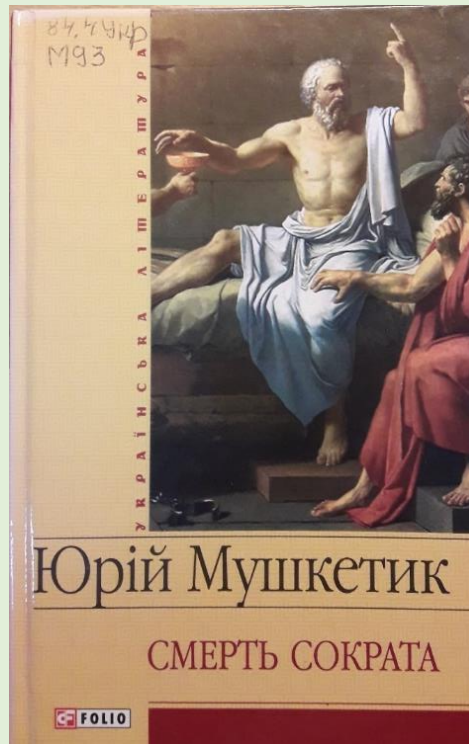

Мушкетик Ю. Суд над Сенекою: повісті / Юрій Мушкетик. – К.: Молодь, 1978. –325 с.

Вітчизна і мати – вони неподільні, вони завжди в нас. Один раз не втримавшись на найвищому гребені в час воєнних випробувань, Микола зрозумів, що втратив їх обох. Ніхто не знає про невидимий біль у його душі, а Микола постійно карається найвищим судом – власною совістю, шукає шляхів, як спокутувати свою провину. Повість так і називається – «Біль».

Митець і мистецтво, пошук і творчий поступ уперед – таке коло питань зачіпає автор у повісті «Старий у задумі».

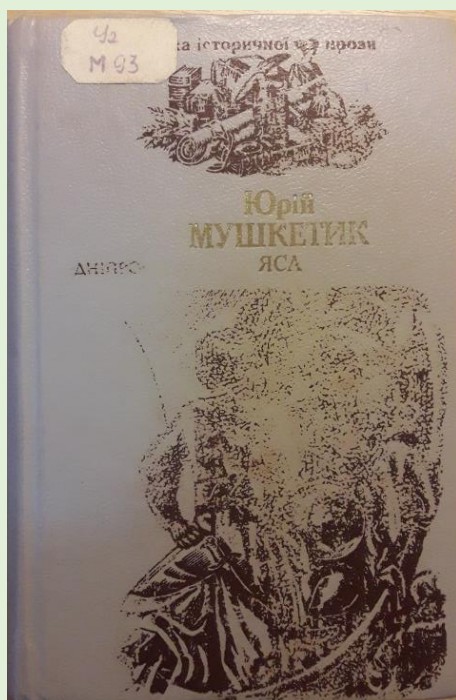
Сюжет третьої повісті складає дещо жартівливий, а в чомусь і серйозний суд, який влаштовують студенти-юристи над давньоримським філософом і поетом (вихователем Нерона) Сенекою. Щирі, безпосередні, безкомпромісні, вони шукають вічних істин у мудростях у подіях тисячолітньої давності, не помічаючи, як у щоденному своєму житті, в праці, в коханні і в дружбі віднаходять сьогodenні живі і справжні істини.

Мушкетик Ю. Смерть Сократа: повісті, оповідання / Юрій Мушкетик; худ.-оформл. Б.П. Бублик. – Харків: Фоліо, 2008. – 316 с. – (Українська література)

Історія давньогрецького філософа і мислителя Сократа добре всім відома: він вибрав смерть від отрути, але не відмовився від своїх поглядів. У повісті «Смерть Сократа» Юрій Мушкетик показує на цьому прикладі, що питання вибору істини, безкомпромісність є актуальними і в наш час. Його Сократ викликає величезну повагу передусім твердістю свого духу, адже він розуміє, що головне для людини – жити за законами своєї совісті.

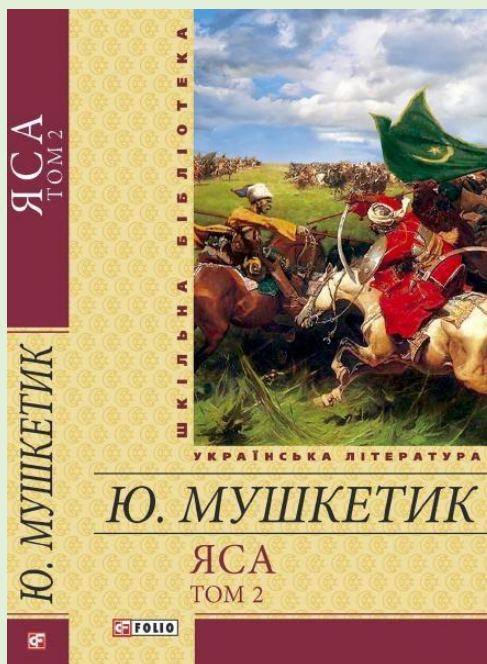
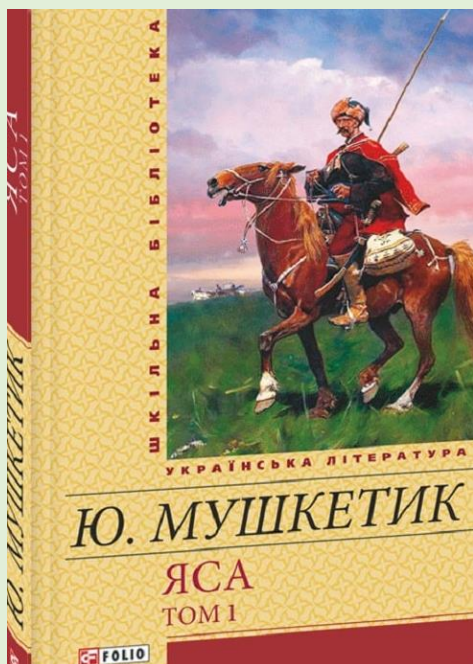
До книжки увійшли також повісті «Суд над Сенекою», «Жовтий цвіт кульбаби», «Літній птах на зимовому березі».

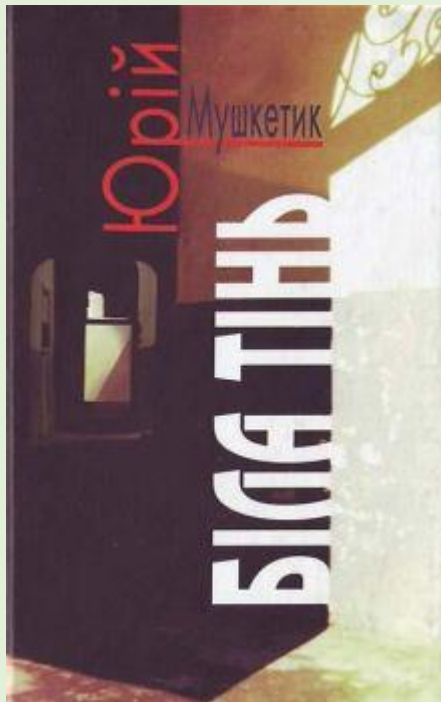

Мушкетик Ю. Яса: роман / Юрій Мушкетик; післямова В.А. Смолія. – К.: Дніпро, 1990. – 831 с. – (Б-ка історичної прози).

В центрі сюжету історичного роману відомого українського письменника – образ Івана Сірка, легендарного кошового отамана Запорізької Січі, діяння якого відображені не лише на сторінках історичних документів, літописів, але й навіки вкарбовані в пам'яті народній. В романі описуються стосунки кошового з гетьманами П. Дорошенком та І. Самойловичем, з козаками, розкриваються цікаві події, пов'язані з життям непересічного політичного діяча, народного героя України..

Інші книги Юрія Мушкетика, які можна знайти в книгарнях та бібліотеках України

Бібліотека ОІППО

Березень 2024 р.